

Bed Bad Brood

Laagdrempelige opvang voor thuislozen

Dr. Koen Hermans

LUCAS

Centrum voor zorgonderzoek en consultancy

K.U.Leuven

- Vertrekpunt: groeiend aantal thuislozen, tekort aan opvang
- Samenwerking tussen GGZ, CAW, OCMW, politie
- Resultaat:
 - laagdrempelig, kleinschalige opvang in een gewone buurt
 - onvoorwaardelijk verblijf gedurende drie dagen
 - Het aanbieden van een ruspunt
 - Enkel care, geen cure
 - Minimum aan huisregels
 - Presentiegerichte beroepskrachten
- Sensibiliseren van lokale buurt
- Taak Lucas : Algemeen kader dat bruikbaar is voor beleid

- Thuisloosheid
- Drempels in aanbod
- Vernieuwende methodieken
 - Balanced care
 - Maatschappelijke steunsystemen
 - presentietheorie

- politiemodel : thuislozen als ‘criminelen’
- medisch model: thuisloosheid als ziekte
- structureel model : sociale uitsluiting
 - De thuisloze bestaat niet
 - Thuisloosheid als resultaat van
 - Persoonlijke kwetsbaarheid
 - Relationele kwetsbaarheid
 - Institutionele kwetsbaarheid
 - Maatschappelijke kwetsbaarheid

- Tweederden zijn mannen
- 41 % is minder dan 30 jaar in 2002
- een sterke toename van het aantal allochtonen (15 % in 2002)
- een toename van het aantal gescheiden thuislozen (20 % in 2002)
- verdubbeling van het aantal thuislozen met schuldenlast (60 % heeft schulden in 2002)
- verdubbeling van het aantal met een jeugdinstellingsverleden (50 % heeft in 2002 in een jeugdinstelling gezeten)
- toename van het aantal personen uit de psychiatrie (34 % in 2002)
- 11,7 % heeft fysieke handicap
- 16,2 % heeft mentale handicap
- 13 % heeft ooit verbleven in MPI

- Sectoralitis: Categoricalisering van het aanbod: GGZ, handicap, BJZ
- Rationalisering van het aanbod:
 - effectiviteit en efficiëntie leidt tot specialisatie en afroming
 - Hulpverleners moeten resultaten boeken
 - Cliënten die niet passen in standaardaanbod veroorzaken ‘moeilijkheden
- onvoldoende continuïteit van de zorg:
 - schotten tussen sectoren
 - Tussen voorzieningen voor jongeren en volwassenen
- de vermaatschappelijking van de zorg : ook nadelen
 - Onvoldoende diensten in de samenleving
 - Mensen met ernstige problemen

- Kosten en baten van hulpverlening:
 - Negatieve ervaringen uit het verleden
 - Roddels op straat
 - Controle verliezen
- Afstand versus betrokkenheid
 - flexibiliteit, informele contacten, kleine gebaren van vriendschap, menselijke bezorgdheid en een luisterend oor
- Ongeschreven regels van hulpverlening
 - Behoeftte om de andere te genezen of voor de ander te zorgen
 - Bepaalde cliënten roepen gevoelens op van incompetentie en machteloosheid
 - Bepaalde cliënten zijn onredelijk en niet in staat de zorg naar waarde te schatten

Standaardelementen van maatschappelijk steunsysteem

- **Belang van een zorgcontinuüm:**
 - **Bereiken van de doelgroep**
 - **Zorg gericht op probleemvermindering en –hantering**
 - **Ondersteuning bij het dagelijks functioneren en ontwikkeling**
 - Huisvesting, inkomen, woonbegeleiding
 - Werken en vrijetijdsbesteding
 - Sociale contacten
 - Betrekken van familie indien haalbaar
 - Contacten met lotgenoten
- **Complexe netwerken van voorzieningen op regionaal niveau**
- **Sterke eerstelijns als onmisbare schakel in het aanbod**
- **Bereiken van de doelgroep**
 - **ontmoetingsplaatsen**
 - **Laagdrempelige aanloopfunctie**
 - om de doelgroep te bereiken
 - Als onderdeel van ruimer netwerk van voorzieningen

- Present zijn vraagt een heel specifiek type van hulpverlener
 - Op een vriend-achtige manier concreet en verbonden heel gewone dingen doen
 - aansluiten bij de leefwereld van de ander als andere persoon (niet als probleem, gebruiker, dader, ...)
 - Werkt niet vanuit een bureau, stapt zelf op de persoon toe
 - Is ongehaast en brengt tijd door in het leefmilieu van de betrokkenen, is gemakkelijk aan te klampen
 - Werkt op het ritme van de cliënt
 - Heeft een open agenda die de cliënt mag invullen
 - Helpt de cliënt te zoeken naar een bevredigende verhouding tot het leven (ipv problemen oplossen)
 - Dompelt zich langdurig onder in de leefwereld en zoekt aansluiting bij deze leefwereld

- Presentie heeft belangrijke invloed gehad op hulpverlening
- ‘stigmatiseren van interventies’:
 - Alle traditionele hulpverlening is slecht
- Presentietheorie plaatst zich buiten netwerk van reguliere voorzieningen

- Er moet meer aandacht gaan naar preventie van thuisloosheid:
 - Aanpak van institutionele kwetsbaarheid
 - Aanpak huisvestingsproblemen
- Contact maken met doelgroep is essentieel onderdeel van de hulpverlening
- Contact maken op tempo van de gast
- Reguliere hulpverlening moet durven kijken naar te interventionistische routines
- Realisatie van zorgcontinuüm op regioniveau